

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гумантарний університет
Факультет документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики
Кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій**

**АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.**

Рівне – 2021

УДК: 373

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 5 від 27.05.2021 р.)

Редакційна колегія:

- Постоловський Руслан Михайлович** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;
- Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Дейнега Олександр Вікторович** – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Юхименко-Назарук Ірина Анатоліївна** – доктор економічних наук, професор, декан факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ;
- Лісова Світлана Валеріївна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Поліщук Наталія Валодимирівна** – доктор філософських наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Дупак Надія Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Фещук Юрій Вікторович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Герасименко Олександр Анатолійович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ.

Рецензент:

- Савченко Лариса Олексіївна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти ДВНЗ (Криворізький Національний університет);
- Шевців Зоя Михайлівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти (Рівненський державний гуманітарний університет).

Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів. Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (м. Рівне, 28 квітня 2021 року). Рівне: РВВ РДГУ, 2021. 140 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів”.

Розглядаються актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки фахівців профільної та вищої освіти, сфери обслуговування (Готельно-ресторанної справи), вимоги сучасної школи до якісної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, можливості впровадження сучасних педагогічних технологій у систему підготовки компетентного фахівця вищого навчального закладу.

Збірник призначений для науковців, викладачів, магістрів, здобувачів вищої освіти, а також для широкого кола читачів.

ЗМІСТ

<i>Герасименко О.А.</i> Реалізація та зміст дисципліни «Основи техніки і технологій» для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.	5
<i>Герасименко О.А., Коваль В.В.</i> Особливості використання методу наочності під час формування в учнів 7-8 класів вміння оздоблювати вироби різьбленням на уроках трудового навчання.	8
<i>Дупак Н.В.</i> Теоретико-методологічні засади професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи у контексті євроінтеграційних процесів.	14
<i>Жукова А.М.</i> Загальні концептуальні засади формування професійно-педагогічної компетентності у майбутніх педагогів.	19
<i>Кирильчук Ю.В.</i> Активізація навчально-пізнавальної діяльності особистості як необхідна умова підвищення якості підготовки майбутніх вчителів технологій.	25
<i>Кирильчук Ю.В., Лесковець А.М.</i> Теоретичні засади розвитку просторового мислення в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології» з використанням компетентнісно-орієнтованих технологій.	29
<i>Лісова С.В.</i> Особливості ефективної професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи в умовах вищого навчального закладу.	33
<i>Літвінчук С.Б.</i> Професійна підготовка майбутніх фахівців-аграріїв в контексті викликів сьогодення.	39
<i>Мойсеєць К.В.</i> Текстова вишивка як елемент кодування слів.	42
<i>Парфенюк О.В.</i> Аналіз графічної підготовки здобувачів вищої освіти у ЗВО України та зарубіжжя.	49
<i>Поліщук Н.В., Гречко В.О.</i> Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання та фахівців сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа) при вивченні дисципліни «Основи проектування та моделювання».	54
<i>Поліщук Н.В., Крунич В.Р.</i> Основи дизайну у професійній діяльності педагога професійного навчання та фахівця сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа).	62
<i>Саванчук О.А.</i> використання сучасних прогресивних технологій у формуванні творчої компетентності майбутнього вчителя трудового навчання.	70
<i>Симонович Н.В., Варфоломєєв Д.І.</i> Змістова характеристика проектно-технологічної компетентності учнів старших класів та її розвиток у процесі трудового навчання.	75
<i>Симонович Н.В., Король О.В.</i> Формування підприємницької компетентності учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології».	80
<i>Сингаївський Д.В., Бохін Я.С.</i> Теоретичні основи розвитку графічної компетентності в учнів старших класів на гурткових заняттях з технічної творчості.	84

Улітіна К.А. Професійна підготовка фахівців у вищих закладах освіти в контексті Болонського процесу.	88
Фещук Ю.В., Боюка Ю.А. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням SMART-технологій.	91
Фещук Ю.В., Герасименко О.А. Використання методу вправ у процесі вивчення профілю «Основи дизайну» в 10-х класах.	94
Фещук Ю.В., Качинська І.М. Теоретичні аспекти розвитку вмінь розробки структурованої документації в учнів старших класів на заняттях предмету «Технології».	99
Шурин О.І. Реалізація ІКТ у процесі фахової підготовки майбутніх учителів технологій.	103
Яциур М.С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	106
Яциур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності у майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	114
Яциур М.С., Кручик О.В. Професійна спрямованість учнів старших класів яка розвивається в процесі профільного навчання.	121
Яциур М.С., Максименко І.М. Професійні наміри старшокласників та їх розвиток у процесі профільного навчання.	128
Яремчук І.А. Формування професійних компетентностей сучасного вчителя трудового навчання.	133
Відомості про авторів.	137

Список літератури:

1. Бібік Н. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / під заг. ред. О.В. Овчарук. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Світовий досвід та українські перспективи: б-ка з освітньої політики. Київ, 2004. С. 47-52.
2. Коберник О.М. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України. Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. № 6. С. 3-11.
3. Коберник О.М. Модернізація підготовки майбутніх учителів трудового навчання. Трудова підготовка в закладах освіти. 2004. № 4. С. 28-30.
4. Лозовецька В.Т. Професійна компетентність. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України: гол. ред. В.Г. Кремень. Київ: Юрінком, 2008. 1040 с.
5. Муляр В.І. Проблема становлення особистості в системі "індивід-суспільство" (філософсько-культурологічний аналіз) / Володимир Ілліч Муляр. Житомир: ЖДТУ, 2005. 319 с.
6. Підготовка вчителя в умовах євроінтеграції: навч. посібник / Євдокимов В.І. та ін. Харків: ХОНМІБО, 2006. 204 с.
7. Уйсімбаєва Н.В. Проблеми компетентнісного підходу під час підготовки педагогічних кадрів. Збірник наукових праць: Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2008. Вип. 76. С.401-411.
8. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах вищого навчального закладу: науковий посібник / В.І. Дьячук та ін.; за заг. ред. проф. С.І. Якименко. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2011. 464 с.

УДК: 378.016:[37.011.3:331]

Ю.В. КИРИЛЬЧУК

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій,
Рівненський державний гуманітарний університет

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Найважливішим завданням вищої школи з підготовки висококваліфікованих фахівців технологічної освіти є підготовка спеціаліста знаючого, мислячого, який вміє самостійно здобувати знання і застосовувати їх на практиці. Вирішення цього завдання здійснюється шляхом пошуку змісту, форм і методів та засобів навчання, які забезпечують більші можливості розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває

проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності в нинішніх соціально-економічних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Навчально-пізнавальна діяльність як психолого-педагогічна проблема активно обговорюється в наукових колах. На необхідність розвитку пізнавальної діяльності учнів звертали увагу в свій час Ю. Бабанський, Г. Костюк, Ю. Машбиць, Н. Тализіна, С. Рубінштейн. При цьому пізнавальна діяльність розглядалася як складова будь-якої людської діяльності, що забезпечує її активність та дає змогу характеризувати її в єдності з професійною діяльністю майбутніх фахівців.

Особливості розвитку особистості в процесі активної навчально-пізнавальної діяльності розкрито у працях О. Вербицького, Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Давидова, Д. Ельконіна, Г. Костюка та ін. Узагальнені характеристики навчальної діяльності проаналізовані у працях Ю. Бабанського, В. Бондаря, В. Введенського, П. Гальперіна, М. Фіцули, Є. Машбиця та ін. Л. Іванова, В. Лозова, В. Онищук, І. Харламов, Т. Шамова, Г. Щукіна досліджували розвиток пізнавальної активності, інтересу та пізнавальних потреб особистості.

Формування цілей статті (постановка проблеми). Метою статті є розкриття сутності активізації навчально-пізнавальної діяльності особистості та висвітлення деяких підходів і особливостей її реалізації у процесі підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах закладу вищої освіти при вивченні методичних дисциплін як одного із шляхів підвищення якості освіти останніх.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Виходячи з того, що пізнавальна активність особистості у навчальному процесі науковцями О. Івановою [1], Г. Костюком [2], В. Лозовою [3], О. Сушенцевим [4], І. Харламовим [5], Н. Щепіною [6] та іншими розглядається як мета діяльності, як засіб її досягнення і як результат, активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів закладів вищої освіти слід розуміти як мобілізацію викладачем інтелектуальних, вольових і фізичних сил майбутніх фахівців для досягнення конкретних навчальних цілей. Тобто активізацію процесу учіння можна розглядати як процес і результат стимулювання активності особистості у пізнавальній діяльності. А пізнавальна активність в такому разі є результатом активної пізнавальної діяльності, у якій відбувається не тільки засвоєння знань, умінь та навичок, але й формується емоційно-оцінне ставлення до процесу і результату пізнання. Виходячи з цього пізнавальна активність постає критерієм активної пізнавальної діяльності, а її інтегрованим показником засвоєння знання та сформовані вміння і навички.

В цілому, у результаті теоретичного узагальнення проведеного нами дослідження під активізацією навчально-пізнавальної діяльності майбутніх

вчителів технологій ми будемо розуміти таку організацію навчального процесу, спрямовану на мобілізацію викладачем за допомогою спеціальних засобів інтелектуальних, та фізичних зусиль останніх задля досягнення конкретної мети навчання та розвитку, стимулювання їх пізнавальної потреби та мотивів. Відповідно і процес активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів вимагає застосування різних засобів і методів навчання, які спонукають їх до вияву більш високого рівня пізнавальної активності.

Проаналізувавши результати досліджень вище названих науковців у структурі активної навчально-пізнавальної діяльності особистості можна виділити такі компоненти: готовність особистості до пізнавальної діяльності, пізнавальну самостійність, засвоєнні знання та сформовані вміння і навички. При цьому ми враховуючи думку О. Іванової [1], О. Сушенцева [4], Н. Щепіни [6] виходили з того, що готовність, як складне психологічне утворення, містить такі компоненти: мотиваційний (рівень намагань і здатності до самоосвіти; прагнення особистості до отримання знань у творчому процесі; творча спрямованість особистості на вирішення визначених завдань; позитивне ставлення до пізнавальної діяльності, інтерес до неї; рівень пізнавальних потреб), орієнтаційний (вміння самостійно порівнювати, зіставляти, визначати головне, комбінувати, генерувати нові ідеї, зрозуміти задачу та відшукати засоби її розв'язання без сторонньої допомоги, володіння способами і прийомами пізнавальної діяльності), операційний (прагнення особистості до самостійних дій у навчально-трудої діяльності, рівень сформованості технологічних вмінь і навичок, наявність навичок самостійної практичної діяльності та вмінь самостійно ставити певну задачу й вибирати нешаблонні, оригінальні шляхи її розв'язання), емоційно-вольовий (прагнення особистості до самостійних дій у навчально-трудої діяльності, виявлення вольових якостей у процесі навчально-пізнавальної трудової діяльності, емоційний стан у процесі діяльності), оцінювальний (вміння оцінювання власних дій, самоаналіз, уміння оцінювати результати навчально-трудої діяльності, самоконтроль, саморегуляція, самооцінка власної пізнавальної діяльності).

Другою складовою активної навчально-пізнавальної діяльності студентів нами на основі проведеного теоретичного аналізу проблеми було визначено пізнавальну самостійність. Аналіз думок та тверджень О. Іванової [1], Г. Костоюка [2], В. Лозової [3], О. Сушенцева [4], Н. Щепіної [6, с. 497-502] дозволив зробити нам висновок про те, що її інтегрованим показником будуть засвоєнні знання та сформовані вміння і навички.

Теоретичний аналіз проблеми нашого дослідження свідчить, що в арсеналі викладачів вищої школи є достатня кількість засобів та прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів. Але в першу чергу система роботи викладача закладу вищої освіти з активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні методичних дисциплін повинна будуватися з урахуванням змісту та особливостей діяльності вчителя технологій закладів

загальної середньої освіти. Природньо, що зміст та особливості діяльності останнього знають і розуміють викладачі, які мають досвід роботи в якості вчителя трудового чи професійного навчання в закладах загальної середньої освіти. Закономірно не може бути якісна методична підготовка майбутнього фахівця технологічної освіти викладачем, який володіє дипломом меліоратора, історика чи біолога й не знає специфіки і нюансів організації навчального процесу та пізнавальної діяльності учнів з трудового навчання як навчальної дисципліни в силу того, що зміст та структура його знань і вмій не відповідають потребам методичної підготовки даного фахівця.

Виходячи з досліджень К. Ушинського про те, що порівняння є основою будь-якого розуміння й мислення, що все у світі пізнається не інакше як через порівняння можна зробити висновок про позитивний ефект в активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців в результаті використання прийомів, які ставлять їх перед необхідністю робити порівняння, зіставляти нові факти, приклади і положення з тим, що вивчається. Однозначно при цьому потрібно ставити на перше місце використання багаторічного життєвого й професійного досвіду викладача ЗВН в якості професійної діяльності вчителя технологій, креслення, профільного та професійного навчання в закладах загальної середньої освіти. Адже в його арсеналі є достатня кількість педагогічних ситуацій для аналізу, яскравих фактів, оригінальних висновків, своєрідний підхід до розкриття певних положень, глибоке проникнення в сутність явищ педагогічної практики тощо. Причому потрібно пам'ятати, що досліджуваний об'єкт повинен бути для студентів цікавою новиною, тобто такою, яка що-небудь змінювала б у вже сформованих знаннях та вміннях.

Як свідчать проведені нами спостереження та теоретичні дослідження у результаті такого підходу змінюється ставлення майбутніх фахівців до навчання, їхнє прагнення до пізнавальної діяльності, самостійного оволодіння знаннями, вміннями й навичками, впливає на їхню навчально-пізнавальну активність, що є основою успіху навчання.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи вище сказане, можна констатувати, що якість підготовки майбутніх вчителів технологій визначається їх пізнавальною активністю. Необхідність активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів зумовлена тим, що за допомогою її форм і методів можна ефективно вирішувати ряд дидактичних завдань, які неможливо вирішити у процесі традиційного навчання. Особливо це стосується формування в майбутніх фахівців готовності до навчально-пізнавальної діяльності, результатом якої є сформована система якісних знань, вмій і навичок, ключових компетентностей, розвитку в них пізнавальних потреб та навчальних мотивів, пізнавальної самостійності. Отже активізація навчально-пізнавальної діяльності-невід'ємна складова підвищення якості підготовки майбутніх вчителів технологій.

Проведене нами дослідження не претендує на вичерпність розв'язання складної і багатогранної проблеми підвищення якості підготовки майбутніх фахівців технологічної освіти бо, як показало дослідження, серед студентів є такі, у яких недостатньо виражені пізнавальні потреби у навчальній діяльності. Тому в подальших дослідженнях доцільно звернути увагу на технології формування пізнавальних потреб у майбутніх вчителів технологій у процесі професійної підготовки.

Список виколітератури:

1. Іванова О.І. Методи та прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів як один із чинників підвищення мотивації навчання / О.І. Іванова // Вища школа. 2012. №11. С.77-82
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г.С. Костюк. Київ: Рад.шк., 1989.608с.
3. Лозова В.Пізнавальна активність школярів: Спецкурс із дидактики. Навч. посібник для пед. Ін-тів / В. Лозова. Харків: Основа, 1990. 80 с. (С.24)
4. Сушенцев О.Є. Сутність пізнавальної діяльності учнів / О.Є. Сушенцев // Рідна школа. 2002. №11. С.13-15
5. Харламов И.Ф. Педагогика: учеб. пособ. Для педагогических вузов / И.Ф. Харламов. М.: Гардарики, 1999. 300 с.
6. Щепіна Н. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів ВНЗ як наукова проблема / Н.Щепіна-<http://www.pedagoqi-journal.kru.zp.ua> >archive

УДК: [373.5.016:331(07)]:159.995

Ю.В. КИРИЛЬЧУК

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій,

Рівненський державний гуманітарний університет

А.М. ЛЕСКОВЕЦЬ

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.10. Середня освіта(Трудове навчання та технології),

Рівненський державний гуманітарний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПРОСТОРОВОГО МИСЛЕННЯ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ» З ВИКОРИСТАННЯМ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Державний стандарт загальної середньої освіти стверджує необхідність якісного оновлення змісту освіти, забезпечення безперервного процесу становлення та розвитку гармонійної творчої особистості учня бере на себе місію створення нового

Наукове видання

АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.

Упорядники: Герасименко Олександр Анатолійович,
Дупак Надія Василівна,
Поліщук Наталія Володимирівна,
Симонович Наталія Василівна,
Фещук Юрій Вікторович

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Лісова С.В.

Здано до набору 19.04.2021 р. Підписано до друку 26.05.2021 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 11,1.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету,
33028, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12